

Työeläkelaitoksille

URHEILIJOIDEN SOSIAALITURVAA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen urheilijoiden sosiaaliturvaa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 356/1994 vp). Esitys on liitteenä.

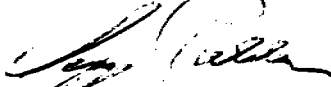
Esityksen mukaan urheilijat suljettaisiin lakisääteisen työeläkejärjestelmän ja tapaturmavakuutusjärjestelmän ulkopuolelle. Urheilijoille olisi kuitenkin järjestettävä sekä eläketurva että tapaturmaturva yksityisellä vakuutuksella. Asetuksella säädetäisiin tarkemmin vakuutuksen järjestämisestä. Yksityisellä vakuutuksella hoidettavaa eläketurvaa ei otettaisi huomioon urheilijan työeläkelakien mukaisen eläkkeen yhteensovituksessa.

Muutosesityksen taustalla on mm. Vakuutusosoikeuden päätös (5122/93, 15.9.1994), jonka mukaan jääkiekkoa pelannut ammattilaisurheilija oli TEL-työsuhteessa urheiluseuraan. Eläketurvakeskuksen 21.12.1994 työeläkelaitoksille lähetettävässä kirjeessä on kerrottu, miten ammattilaisurheilijoiden vakuuttamista koskevista asioista toistaiseksi menetellään.

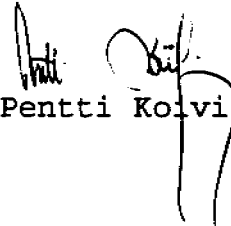
Voimaantulo

Lainmuutos on esitetty tulemaan voimaan 1.5.1995.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivisto

Hallituksen esitys Eduskunnalle urheilijoiden sosiaaliturvaa koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että urheilijoiden sosiaaliturvasta huolehdittaisiin pakollisella vakuutuksella, siten kuin asetuksella ottaen huomioon eri urheilulajit ja urheilijoiden vuositulot tarkemmin säädetään. Urheilujärjestöt huolehtisivat siitä, että vakuutus on järjestetty. Urheilijoiden sosiaaliturvan järjestelyä edellyttävät muutokset tehtäisiin työeläkelainsäädäntöön ja

tapaturmavakuutuslakiin. Palkkaturvain soveltamisalan rajoittamisesta säädettäisiin erikseen asetuksella. Urheilijoiden palkkioista ei edelleenkään suoritettaisi työnantajan sosiaaliturvamaksua.

Uusi vakuutusjärjestelmä on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1995 toukokuun alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Kysymys urheilijoiden sosiaaliturvan järjestämisestä pakollisen sosiaaliturvajärjestelmän piirissä on ollut kauan esillä sekä eri hallintojärjestelmissä että oikeusasteissa.

Urheilijan kuuluminen työeläke- ja tapaturmavakuutusjärjestelmien piiriin edellyttää, että hänen katsotaan tekevän työtä työsuhteessa. Työsuhteen syntyminen edellyttää työntekoa työsopimuksen perusteella. Työsopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jossa henkilö työntekijänä sitoutuu tekemään työtä toiselle, työnantajalle tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan. Henkilö kuuluu yrittäjien eläkejärjestelmän piiriin, jos hän olematta työsuhteessa tekee ansiotyötä omaan lukuunsa.

1.1. Vakuutusjärjestelmien erityisedellytykset

Työnantajalle syntyy velvollisuus työntekijän tapaturmavakuuttamiseen, kun kalenterivuoden aikana teetettyjen työpäivien lukumäärä ylittää 12. Raja on työnantaja- eikä työnteki-

jäkohtainen ja se täyttyy esimerkiksi siten, että 12 henkilöä työskentelee samalla työnantajalla yhden päivän ajan. Ennen vakuuttamisvelvollisuuden alkamista samoinkuin vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönnin aikana sattuneet työtapaturmat korvataan valtion varoista. Vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönnistä seuraa työnantajalle eräitä haitallisia seuraamuksia, kuten laiminlyödyn vakuutusmaksun periminen enintään nelinkertaisena.

Työntekijäin eläkelain (TEL) 1 §:n mukaan vakuuttamisen edellytyksenä on 14–64 vuotiaan henkilön yhdenjaksoisesti vähintään kuukauden jatkunut työsuhde. Lisäksi edellytetään vähintään 1.085,07 markan kuukausiansiota (vuoden 1995 ind.). Vakuuttamisvelvollisuus voi eräin edellytyksin koskea myös tätä lyhyempiä työsuhteita. Jos työntekijä vähintään kolmen peräkkäisen kalenterikuukauden aikana tekee samalle työnantajalle työtä alle kuukauden kestävässä työsuhteissa siten, että hän on työssä vähintään 20 tuntia kalenterikuukaudessa ja edellä mainittu kuukausiansion alaraja täyttyy kunakin kuukautena, sovelletaan häneen työntekijäin eläkelakia.

Työeläkettä karttuu 23 ikävuoden täyttämi-

sestä lähtien 1,5 % eläkepalkasta vuodessa. Työkyvyttömyyseläketurva on kuitenkin voimassa 14 vuotiaasta alkaen.

Vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönnistä seuraa vakuutusmaksun korottaminen enintään kaksinkertaiseksi. Eläketurvakeskus voi osaksi tai kokonaan vapauttaa sellaisen työnantajan, jonka on oikeuskäytännön tai siihen rinnastettavan syyn vuoksi järjestettävä työntekijälle takautuvasti eläketurva, kustantamasta takautuvaa eläketurvaa.

1.2. Eräitä työsuhteeseen liittyviä näkökohtia

Tapaturmavakuutuslaissa eikä myöskään työntekijäin eläkelaisissa ole rajoitettu työsuhteessa tehtävän työn laatua. Työn teoksi katsotaan mikä tahansa inhimillinen suoritus, jolla on taloudellista arvoa. Tässä suhteessa myös urheileminen voi olla näiden vakuutusjärjestelmien piiriin kuuluvaa toimintaa. Toisaalta urheilijoita ei ole pidetty käytännössä eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain tarkoittamina esiintyvinä taiteilijoina.

Johto ja valvonta merkitsee työnantajan kannalta oikeutta määrätä työn suoritustavasta, laadusta ja laajuudesta sekä työn ajasta ja paikasta. Työntekijällä on velvollisuus noudattaa sovittuja määräyksiä ja työnantajalla on oikeus valvoa, että näin tapahtuu.

Työsopimukseen tulee sisältyä myös työntekijän oikeus vastikkeeseen tehdystä työstä. Sovitun vastikkeen luonteella ja määrällä on merkitystä arvosteltaessa tapahtuuko toiminta vastiketta vastaan eli ansaitsemistarkoituksessa vaiko muista syistä. Pelkkä kulujen korvaaminen ei ole vastiketta. Jos kulukorvauksen nimellä on tosiasiallisesti maksettu palkkaa, se voi olla vastiketta työnteosta. Vastike voi olla sidottu myös työn tulokseen.

1.3. Joukkueurheilu/Yksilölajit

Kysymys urheilijoiden kuulumisesta sosiaalivakuutusjärjestelmien piiriin on tullut esiin lähinnä joukkueurheilulajien osalta. Usein joukkueurheilun (jääkiekon ja jalkapallon) kohdalla urheiluseuran tai sen toiminnan tukemista varten perustetun muun yhteisön ja urheilijan välinen suhde säännellään ainakin yleisimmällä sarjatasolla urheilijan ja seuran vä-

lisellä pelaajasopimuksella. Siinä määritellään tarkoin pelaajan oikeudet ja velvollisuudet seuran nähden. Sopimuksessa asetetaan myös usein rajoituksia muulle urheilulle ja joskus jopa vapaa-ajan käytölle. Sopimuksessa määritellään myös urheilijan saama palkkio. Erityispiirteinä mainituille lajeille on se, että joukkueissa on usein myös selvästi yksinomaan ammatikseen pelaavia ja tänne ansiotarkoituksessa tulleita ulkomaalaisia pelaajia.

Yksilöurheilun kohdalla ei vastaavanlaisia sopimuksia seuran kanssa yleensä tehdä. Urheilija voi kuitenkin esimerkiksi sopia kilpailu järjestävän urheiluseuran kanssa osallistumistaan kilpailuihin järjestäjän maksamaa palkkiota vastaan. Yksilölajien osalta työsuhdetta ei kuitenkaan yleensä synny, koska työsuhteeseen kuuluva johto ja valvonta puuttuu.

1.4. Tapaturmavakuutuksen soveltamis- ja oikeuskäytäntö

Urheilijan kuulumisesta vakuutusturvan piiriin ja urheiluseuran vakuuttamisvelvollisuudesta on tapaturmavakuutuksen osalta niukasti oikeuskäytäntöä ja sekin koskee lähinnä joukkueurheilua. Vakuutusosoikeus on antanut 1970-luvulla myös eräitä ratkaisuja, jotka koskevat autourheilijan työsuhdetta autoliikkeeseen ja jääkiekkoilijan työsuhdetta mailatehtaaseen.

Vakuutusosoikeus on 12.5.1992 antamallaan päätöksellä katsonut, ettei amerikkalaisen jalkapallon pelaamisesta pelaajasopimuksen urheiluseuran kanssa tehneen urheilijan katsottu olevan työsuhteessa seuraan, koska toimintaa oli pidetty harrastustoimintana ja pelaajalle maksettua palkkiota harrastustoiminnan tukemiseksi tarkoitettuna avustuksena. Pelaajasopimuksessa oli sovittu pelaajan velvollisuudesta osallistua seuran peli- ja harjoitusohjelmiin. Pelaajan oli ilmoitettu saavan palkkaa puolen vuoden ajalta 500 markkaa.

Yksilöurheilua sivusi KKO:n ratkaisu vuodelta 1987, jossa se katsoi, ettei erotuomarina toiminut henkilö ollut työsuhteessa seuraan, joka maksoi hänelle palkkion ja korvauksen kuluista. Ratkaisevana seikkana oli ilmeisesti työsuhteeseen liittyvän johdon ja valvonnan puute.

1.5. Työeläkejärjestelmän soveltamis- ja oikeuskäytäntö

Työeläkepuolella eläketurvakeskus on tehnyt

useita päätöksiä, joissa jääkiekkoilijan, jalkapalloilijan ja koripalloilijan on katsottu olevan TEL-työsuhteessa urheiluseuraan. Eläketurvakeskus on katsonut, että näiden urheilijoiden seuran kanssa tekemät pelaajasopimukset ovat täyttäneet työsuhteen tunnusmerkit. Kaikista päätöksistä on valitettu eläkelautakuntaan. Se on kaikissa antamissaan ratkaisuisa katsonut, ettei urheilijan ja seuran välillä ole ollut TEL-työsuhdetta ja kumonnut eläketurvakeskuksen päätökset.

Ratkaisussaan 11.2.1993 (n:o 09068/91/499) vakuutusoikeus on katsonut, ettei mestaruussarjajoukkueen jalkapalloilija ollut työsuhteessa seuraansa. Pelaajasopimuksen mukaan pelaaja sitoutui pelaamaan ja harjoittelemaan jalkapalloa valmennusjohdon määräysten mukaan joukkueessa, jonka seura ilmoitti. Sopimuksessa oli myös pelaamista ja muiden lajien harrastamista koskevia rajoituksia. Seura maksoi urheilijan palkkiota, josta perittiin ennakkoperintälain 6 §:n mukainen ennakonpidätys. Palkkio maksettiin pisterahana ottelukohtaisesti. Rahan suuruuteen vaikutti se, oliko pelaaja mukana avauskokoonpanossa. Pisterahaa taatiin vähintään 25.000 markkaa pelikaudessa. Vuosilomakorvausta ei maksettu. Pelaaja oli samanaikaisesti työsuhteessa pankkiin, jonka maksamasta palkasta vähennettiin otteluihin ja harjoituksiin kulunutta työaika vastava palkka. Vakuutusoikeus katsoi, ettei kyseisen pelaajasopimuksen, pelaamisen ja pelaamisesta suoritettavan korvauksen luonteen sekä muut asiasta ilmenevät seikat huomioon ottaen kysymyksessä ollut työntekijäin eläkelaisa tarkoitettu työsuhde.

1.6. Yleiset tuomioistuimet

Yleisten tuomioistuinten puolella on myös jouduttu useissa tapauksissa ottamaan kantaa urheilijan ja seuran välisen työsuhteen olemassaoloon. Itä-Suomen hovioikeus on 31.12.1987 antamassaan ratkaisussa katsonut, ettei suomalaisen jalkapalloilijan ja jalkapalloseuran välillä ollut työsuhdetta. Ratkaisu perustui siihen, ettei sovittua palkkiota voitu pitää työsuhteen tarkoituksena vastikkeena.

Turun hovioikeuden 27.8.1991 antamassa, vahingonkorvausasiaa koskevassa ratkaisussa katsottiin, että ulkomaisen koripalloilijan ja suomalaisen koripalloseuran välillä oli työsu-

de. Myös korkein oikeus hyväksyi tämän ratkaisun.

1.7. Urheilijan oikeus muihin sosiaalivakuutus-etuuksiin

Urheilija, joka on täyttänyt 16 vuotta kuuluu yleisen sairausvakuutus-, kansaneläke- ja perhe-eläkejärjestelmän piiriin. Hän on oikeutettu työkyvyttömyyden johdosta sairausvakuutuksen päivärahaan ainakin vähimmäispäivärahan tasoisena sekä sairaanhoitokorvauksiin. Lisäksi hän voi saada kansaneläkelain mukaista vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä. Omaiset voivat saada urheilijan jälkeen perhe-eläkelain mukaisia etuuksia.

Urheilija ei urheilemisen perusteella kuulu ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan piiriin lopettaessaan aktiiviturheilun, koska urheilemisesta saaduista tuloista ei ole maksettu työttömyysvakuutusmaksua.

1.8. Eräät urheilijaan kohdistuvat maksut, jos urheilu katsotaan työsuhteeksi

Työsuhteessa oleva työntekijä on velvollinen suorittamaan 4 %:n suuruisen työeläkemaksun ja vastaavasti työttömyysvakuutusmaksun, jonka suuruus on 1,87 % palkasta. Jos urheilijan katsotaan olevan työsuhteessa, nämä maksut on pidätettävä työnantajan toimesta.

1.9. Muuttunut oikeuskäytäntö

Vakuutusoikeuden päätöksellä 15.9.1994 (5122/93/2542) katsottiin urheilijan olevan TEL-työsuhteessa urheiluseuraan.

Edellä mainitussa päätöksessä urheiluseurassa jääkiekkoa pelanneen urheilijan katsottiin olleen TEL:n piiriin kuuluvassa työsuhteessa urheiluseuraan.

Pelaamisesta oli tehty ulkomaisen pelaaja X:n ja jääkiekkoseuran kesken kirjallinen sopimus. Sen mukaan X sitoutui pelaamaan ja harjoittelemaan seurassa sopimuskaudella.

Osallistuminen harjoituksiin ja otteluihin oli pakollista. Harjoituksia oli keskimäärin 5—7 kertaa viikossa. Yksi harjoituskerta kesti puolituntia. Pelejä oli sarjakauden aikana kahdesti viikossa. X oli velvollinen hoitamaan kuntoaan harjoitusten välillä.

X:lle maksettiin pohjapalkkaa ja annettiin

käyttöön asunto ja auto. Lisäksi hänelle maksettiin voittobonusta ja pelaajapalkkiota. X sai kokopäivätoimisesta pelaamisesta seurassa toimeentulonsa. Muuta työtä hänellä ei pelaamisen ohella ollut.

X ei saanut harrastaa ilman seuran lupaa muuta urheilua eikä hän saanut osallistua muihin kuin seuran järjestämiin otteluihin. Pelaajasopimus velvoitti X:n myös vapaa-aikanaan tavanomaista säännöllisempiin elintapoihin.

Vakuutusosoikeuden 15.9.1994 antamaa päätöstä on pidettävä ennakkopäätöksenä ja urheilijat on sen mukaisesti tietyin edellytyksin katsottava nykyisten säännösten nojalla TEL:n piiriin kuuluviksi. Oikeuskäytännön linjan mukaisesti TEL:n ja TVL:n säännökset sopivat kuitenkin erittäin huonosti urheilijoihin.

Vakuutusosoikeuden päätös merkitsee kuitenkin pakollista lakisääteistä vakuuttamisvelvollisuutta päätöksessä rajatuin ehdoin työeläkejärjestelmässä ja vastaavasti myös tapaturmavakuutusjärjestelmässä. Vakuutusturva olisi järjestettävä etukäteen, koska sitä ei saa maksattaa jälkikäteen muilla työnantajilla ja työntekijöillä.

1.10. Ehdotettavat muutokset

Vakuutusosoikeuden päätös merkitsee kiistatta sitä, että sen päätöksessä määritellyissä tapauksissa urheilijan voidaan katsoa olevan työsuhteessa urheilutoimintaa järjestävään seuraan. Myös urheilijoiden sosiaaliturvasta huolehtiminen edellyttää tällaisen näkökannan omaksumista. Toisaalta, kuten edellä jo on todettu, urheilijoiden sosiaaliturvan säateleminen vakuutusosoikeuden rajaamissa puitteissa on sekä sosiaaliturvajärjestelmien että urheilijoiden kannalta hankalasti etukäteen ratkaistavissa. Vakuutusturvan järjestäminen työeläkelain ja tapaturmavakuutuslain perusteella sopii huonosti urheilijoihin. Vakuutusturva on voitava ennakoida. Tarve urheilijoiden sosiaaliturvan sisältöön on hyvin pitkälle riippuvainen myös eri lajikohtaisista ratkaisuksista. Myöskään urheiluseurojen taloudellinen tilanne ei kestä enakoimattomia vastuita. Vakuutusturvan jättämistä vain oikeuskäytännön varaan saattaa jättää urheilijoita sosiaaliturvan ulkopuolelle eikä oikeusjärjestelmän kannalta ole tarkoituksenmukaista vakuutusturvan odottaminen vuosia kestäväen muutoksenhakujärjestelmän kaut-

ta. Urheilijoiden sosiaaliturvasta huolehtiminen edellyttää selväpiirteisen järjestelmän huomista.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan, että urheileminen suljetaan pakollisen lakisääteisen työeläkejärjestelmän ja tapaturmavakuutusjärjestelmän ulkopuolelle.

Urheilijalle urheilemisesta eläketurvaan tarvittava suoja samoin kuin tapaturmavakuutusurva veloitetaan järjestämään pakollisella vakuutuksella, jonka ehdot ja sisältö säädetään asetuksella ottaen huomioon eri urheilulajit ja urheilijoiden vuositulot.

Urheiluseurat huolehtivat siitä, että edellä mainittu vakuutus on hoidettu.

Työttömyysturva säilyy yhteiskunnassa yleisesti vallitsevalla tasolla; koska lakisääteistä pakollista tapaturmavakuutusta ei ole eikä näin ollen työttömyysvakuutusmaksua suoriteta, ei myöskään ansiosidonnaista pakollista työttömyysturvaa järjestetä. Oikeus peruspäivärahaan riippuisi siitä, voidaanko henkilön katsoa saaneen urheilemisestä saamansa ansion perusteella toimeentulonsa tästä työstä. Tästä seikasta säädettäisiin työttömyysturvalain (602/84) 13 §:n 2 momenttiin ja 16 §:n 3 momenttiin sisältyvän valtuutussäännöksen nojalla tarkemmin.

Tarkoituksena on, että liikunta- ja urheilujärjestöt pyrkisivät yhdessä löytämään urheilijoiden sosiaaliturvan takaavat vakuutusehdot. Näissä ehdoissa voitaisiin vuositulojen perusteella rajata ne urheilijat, jotka kuuluvat ehtojen piiriin. Tällöin tulisi ratkaista kysymys siitä, mitkä tulolajit luetaan vakuutuksen perusteena olevaan vuosituloon ja mikä olisi se mini-vuositulo, jonka perusteella vakuuttamisvelvollisuus syntyisi. Näissä ehdoissa tulisi tarpeellisuudessa määrin ottaa huomioon lajikohtaiset erot sekä joukkuelajeissa että yksilölajeissa.

Työsuhteessa urheiluseuraan olleiden joukkueurheilijoiden maksamatta jääneet palkat on palkkaturvakäytännössä johdonmukaisesti maksettu palkkaturvana. Palkkaturvan myöntämiseen on kuitenkin sisällynyt eräitä kielteisiä piirteitä. Seurat ovat voineet sopia pelaajien kanssa suurehkoista palkkioista, jotka ovat myöhemmin ylittäneet seurojen maksukyvyn. Tämä on johtanut konkurssiin, jotka ovat rauenneet varojen vähäisyyden vuoksi. Kuitenkin samaa toimintaa on saattanut jatkaa näennäisesti uusi, tarkoitusta varten perustettu yhdistys, jonka palvelukseen konkurssin tehneen seuran pelaajat ovat siirtyneet. Tämän on mahdollistanut se, että konkurssiin joutuneen

seuran oikeus sarjapaikkaan ei ole ollut konkurssihallinnon realisoitavissa, vaan se on siirtynyt korvauksetta toimintaa jatkavalle yhdistykselle. Muun muassa näistä syistä on esitetty, että työsuhteessa olevat joukkueurheilijat tulisi jättää palkkaturvajärjestelmän ulkopuolelle.

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) vuodelta 1992 olevan, Suomen ratifioiman yleissopimuksen n:o 173 mukaan jäsenvaltiot voivat edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa neuvoteltuaan rajoittaa kansallisen palkkaturvaa sääntönsöveln soveltamispiiriä siten, että tietyt työntekijäryhmät ja taloudelliset osa-alueet jätetään turvajärjestelmän ulkopuolelle. Rajoitus on mahdollinen myös 20.10.1980 annetun Euroopan yhteisön "palkkaturvadiirektiivin" (80/987/EEC) ensimmäisen artiklan 2 kohdan nojalla.

Yhden työntekijäryhmän, kuten esimerkiksi joukkueurheilijoiden rajaaminen palkkaturvallain soveltamisalan ulkopuolelle ei kuitenkaan ole perusteltua. Tarkoituksenmukaista sen sijaan on, että kysymys palkkaturvallain lakisääteisestä soveltamisalasta otetaan todettuja lieveilmiöitä silmällä pitäen laajemmin harkinnan alaiseksi. Sen vuoksi ehdotetaan, että asetuksella voitaisiin säätää työntekijäryhmistä, joilla ei ole työsuhteesta asemastaan huolimatta oikeutta saada työnantajan maksamatta jättämiä työpalkkasaatavia valtion varoista palkkaturvana.

Urheilijan palkkioista toimitetaan ennakonpidätys ennakoperintälain 6 §:n nojalla. Urheilusta suoritettavista palkkioista ei ole suoritettu työnantajan sosiaaliturvamaksua. Hallituksen esitys ennakoperintälain muuttamisesta (HE 126/1994 vp.) ei muuta tältä osin näiden palkkioiden ennakonpidätys- ja sotumaksukäytäntöä.

Vakuutuslakuuden päätös hämärtää rajanve-toa urheilusta suoritettavan palkkion ja ennakoperintälain 4 §:ssä tarkoitettun palkan välillä. Ennakoperintälain 4 §:n mukaisen palkan perusteella on suoritettava työnantajan sosiaaliturvamaksu.

Urheilijoiden palkkioiden osalta ei ole tar-koitus laajentaa työnantajan sosiaaliturvamaksun suoritusvelvollisuutta nykyisestä. Tulkinta-ongelmien välttämiseksi on tarkoituksenmukaista muuttaa lakia työnantajan sosiaaliturvamaksusta niin, että urheilijoiden palkkioista ei tarvitse suorittaa työnantajan sosiaaliturvamaksua.

2. Esityksen vaikutukset

Urheilijat jätetään pakollisen työeläkejärjestelmän ja tapaturmavakuutusjärjestelmän ulkopuolelle. Pakollinen vakuutuslaku hoidetaan sen sijaan yksityisillä vakuutuksilla, josta ei ole muutoksenhakuoikeutta sosiaaliturvaa käsittelevissä muutoksenhakuelimissä.

3. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Työhön ovat osallistuneet edustajat työministeriöstä, opetusministeriöstä, eläketurvakeskuksesta, Tapaturmavakuutuslaitosten liitosta, Suomen Liikunta ja Urheilu ry:stä, Jääkiekon SM-liigasta, Jalkapalloliigasta, Superpesis Oy/Pesäpalloliitosta, Suomen lentopalloliitosta, Suomen Liigafutajat ry:stä, Suomen jääkiekkoliijat ry:stä, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta ja Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä. Nyt annettava ehdotus perustuu näiden tahojen yksimieliseen näkemykseen.

4. Voimaantulo

Vakuutusjärjestelmä ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivästä toukokuuta 1995. Tätä edeltäneeltä ajalta voi tulla kysymykseen TEL:n ja tapaturmavakuutuslaku mukaisen turvan järjestäminen niille urheilijoille, jotka täyttävät vakuutuslakuuden 15.9.1994 määrittelemät ehdot. Työeläkkeen osalta eläketurvakeskuksella on työntekijäin eläkelain 15 a §:n mukaan mahdollisuus myöntää takautuvasta vakuuttamisesta vapautusta laissa tarkemmin mainituin ehdoin.

5. Säätämislaku

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan valtiopäivälakuksen 66 §:n 7 momentissa tarkoitettulla toimeentulon lakisääteillä perusturvalle tarkoitetaan rahallista toistuvaissuoritusta, joka turvaa vähintään täyden kansaneläkkeen tasaisen toimeentuloturvan.

Esityksellä ei ehdoteta sellaisia muutoksia urheilijoiden sosiaaliturvaan, että heidän lakisääteinen eläketurvansa jäisi alle täyden kan-

saneläkkeen. Koska työeläketurva hoidettaisiin pakollisella yksityisvakuutuksella, sitä ei yhteensovitetta muun sosiaaliturvan kanssa.

da jättää lepäämään valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 7 momentissa tarkoitettua syystä.

Edellä olevan johdosta lakiehdotusta ei voi-

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työntekijäin eläkelain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 14 päivänä heinäkuuta 1969, 28 päivänä heinäkuuta 1978, 23 päivänä tammikuuta 1987, 30 päivänä joulukuuta 1991 ja 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetuilla laeilla (469/69, 593/78, 38/87, 1711/91 ja 559/93), uusi 2 momentti, jolloin nykyiset 2 — 5 momentit siirtyvät 3 — 6 momenteiksi, seuraavasti:

1 §

Tämä laki ei koske myöskään urheilemista. Sitä koskeva eläketurva on järjestettävä erikseen vakuutuksella siten kuin asetuksella ottaen huomioon eri urheilulajit ja urheilijoiden vuositulot tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1995.

2.

Laki

yrittäjien eläkelain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla (562/93), uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Tämä laki ei koske myöskään urheilemista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1995.

3.

Laki**tapaturmavakuutuslain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain 2 §:ään, sellaisena kuin se on
 10 päivänä heinäkuuta 1981 ja 19 päivänä huhtikuuta 1985 annetuissa laeissa (526/81 ja 329/85),
 uusi 3 momentti, seuraavasti:

2 §

ottaen huomioon eri urheilulajit ja urheilijoiden
 vuositulot tarkemmin säädetään.

Tämä laki ei koske myöskään urheilemista.
 Sitä koskeva tapaturmaturva on järjestettävä
 erikseen vakuutuksella siten kuin asetuksella

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä touko-
 kuuta 1995.

4.

Laki**palkkaturvalain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 10 päivänä elokuuta 1973 annetun palkkaturvalain (649/73) 1 §:ään, sellaisena kuin se
 on osittain muutettuna 10 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla (1071/90) uusi 3 momentti,
 seuraavasti:

1 §

Asetuksella voidaan tietyt työntekijäryhmät
 rajata tämän lain mukaisen turvajärjestelmän
 ulkopuolelle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä touko-
 kuuta 1995.

5.

Laki**työnantajan sosiaaliturvamaksun suorittamisesta urheilijoiden palkkioista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Se, mitä 4 päivänä heinäkuuta 1963 työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa (366/63) säädetään työnantajan velvollisuudesta suorittaa ennakkoperintälain 4 §:ssä tarkoitettua palkasta työnantajan sosiaaliturvamaksua, ei koske urheilijoiden palkkioita.

2 §
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1995.

Helsingissä 13 päivänä tammikuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma HUUHTANEN*